

Vika Turšič

Kako smo se nekoč zabavali

Odraščala sem v vasi, v kateri je v petnajstih naseljenih hišah živelo 34 otrok. Vas je torej bila še kako živa. Otroci smo se sicer delili na spodnji in zgornji del vasi in se nismo igrali med sabo, kar pa ne pomeni, da smo »taspodnji« pri svoji zabavi povsem izključili »tazgornje«. Ko res nismo vedeli, kaj bi počeli, smo se ob večerih podali v zgornji del vasi in trkali na razsvetljena okna. Seveda smo se potem hitro razbežali in se za vogalom sosednje hiše hihitali prestrašenim pogledom otrok, ki smo jih na tak način strašili.

Najbolj priljubljeno igrišče je bil naš kozolec. Tu smo se zabavali cele dneve, celo na lakoto smo marsikdaj pozabili in ko se je napravil večer, so starši točno vedeli, kam morajo po svoje otroke. Kozolec je bil toplar, pod njim so bili veliki kupi zloženih desk, ki jih je žagal sosed, v štantu se je sušila sveže pokošena trava, jeseni se je v njem zlatilo listje pobranega fižola, na prvem in tudi drugem podu pa je bilo spravljeno že posušeno seno. Štant je bil za našo igro nadvse uporabna zadeva. Najraje smo po njem plezali. Kdor ga je preplezal v celoti po dolgem in počez, je bil največji heroj. Veliko knjig sem prebrala na stolu za obdevanje trave, rekli smo mu »hlapec«. Če sem hotela pri branju imeti mir, sem stol premaknila na višjo ranto. Stol pa smo radi uporabili tudi kot oder, ko smo se igrali »Veseli tobogan«. Gledalci so posedli na bližnje hlode, na stolu pa smo nastopajoči izvajali svoje umetnije. Nekateri smo peli, igrali na inštrumente, drugi so pripovedovali zgodbe in šale, tretji so bili mojstri pantomime. Zelo priljubljena igra je bila tudi »guncanje«. Skozi štant smo položili dolgo leseno lestev, na vsako stran lestve smo se na njene kline posedli otroci ter se gugali. Večji, ko smo bili, višje smo prestavljali lestev. Smeha in vriskanja ni bilo ne konca ne kraja.

Na podu smo skakali na seno in se v njem skrivali. Tu gori pa je bila tudi šolska učilnica, kjer sem rada igrala vlogo učiteljice in še dandanes je moč na katerem od tramov najti kakšno s kredo zapisano matematično enačbo. Včasih pa smo namesto šolskega pouka imeli tudi mašo. Ker sem bila med starejšimi in najbolj nabritimi, sem si največkrat izborila tudi vlogo župnika.

Pod kozolcem pa smo se šli povsem drugačne igre. Ob kupih desk se je vedno našlo tudi veliko lesenih palic, katere je sosed polagal med deske, da so se hitreje sušile. Tem letvicam smo rekli špangli. Prinesli smo jih na kup in iz njih gradili prave indijanske šotore. Prav tako smo pod kozolec znosili lesene gajbice, ki jih je naš ata zbiral za spravilo sadja in krompirja. Iz njih smo zgradili cele hiše. Za preprogo smo nanegli nekaj pokošene trave, v omarice postavili razno posodo (to so bile največkrat prazne škatle od globina, ribjih konzerv in podobno), obvezno so bili vsepovsod šopki travniškega cvetja. Za kuhanje smo uporabili vse, kar nam je prišlo pod roke, največkrat kar zemljo, žaganje, travo, kakšen cvet. Otroci, ki so prevzeli vlogo ata in mame, so si doma sposodili kakšen kos oblačil svojih staršev, mame smo si naredile tudi prsa, tako da smo si pod obleke podložile očetove zvite nogavice. Tako smo se družine med seboj obiskovale, skupaj smo pojedli okusno kosilo in se pogovarjali o vsem mogočem. Včasih, ko se nam ni dalo nositi toliko gajb, smo naredili samo trgovino ali gostilno. Plačilno sredstvo so bili listki od pušpana, ki je rasel v bližini kozolca. V trgovini smo prodajali osnovne potrebščine, kot so bonboni, moka, jajca... v gostilni pa smo točili navidezno vino in špricarje. Nekega dne, ko naših staršev ni bilo doma, smo v to našo gostilno prinesli nekaj steklenic iz naše shrambe, med katerimi je bil tudi jajčni liker. Sosedu, leto dni mlajšemu od mene, je bila barva likerja tako všeč, da ga je hotel tudi v resnici poskusiti. Čeprav smo bili združeno proti temu poskusu,

je vztrajal in popil nekaj požirkov likerja. Ko smo videli, da se je začel nekam čudno obnašati, smo hitro vse steklenice odnesli nazaj v shrambo in trepetali, da ne bi umrl. Nikoli več nam ni prišlo na misel, da bi v svoji gostilni prodajali resnične alkoholne pijače.

Mnogokrat smo se igrali tudi igre, kot so prodajamo klavirčke. Posedli smo v vrsto, eden izmed nas je bil kupec. »Dober dan, imate kakšen klavirček?« »Ja, seveda, kar preizkusite jih.« Kupec je potem s prsti tapkal po naših kolenih, mi klavirčki pa smo izvajali različno glasbo. Na podlagi slišane se je potem odločil, katerega bo kupil. Najbolj pa smo se nasmejali pri igri »kislo zelje«. Postavili smo se v vrsto, vsak je dobil pet listkov pušpana. Eden izmed nas se je postavil nasproti nam in nam postavljaj razna vprašanja, na katera smo lahko odgovorili samo »kislo zelje«. Če smo se pri odgovoru zasmejali, smo mu morali za kazen izročiti en listek. Izpraševalec se je trudil postavljati čim bolj nenavadna vprašanja, da bi iz nas izvabil smeh. Kako ti je ime – kislo zelje. Kaj imaš v hlačah – kislo zelje itd... Zmagovalec je bil tisti, ki je prihranil največ listkov.

Včasih smo se šli igro, v kateri smo se razdelili na pol. Vsaka skupina se je postavila na svojo stran kozolca in potem smo kričali »palba« in se streljali z raznimi kosi lesa. Seveda nihče ni vedel, kaj naj bi ta beseda pomenila, le strašno imenitna se nam je zdela.

Poleti smo se vsi skupaj hodili kopat v bližnji potok, kjer smo se tudi vsi naučili plavati. Zakurili smo ogenj, na bližnjih njivah nabrali mlad krompir in ga pekli. Ko se je sonce že močno prevesilo čez Nanos, smo se zaviti v deke, vsi tresočiči in pomodreljih ustnic, odpravili proti domu. A na poti so nas čakale še slastne jagode, ki jih je bilo treba pobrati.

Pozimi pa smo vse popoldneve preživeli na sankah. Smučiči takrat nihče ni imel, še vedli nismo, kaj to je. Sankali smo se po cesti skozi vas. Tekmovali smo, kdo si upa startati višje in kdo se bo odpeljal dlje. Ovinki na poti in vogali hiš nas niti malo niso ovirali. Včasih smo zvečer zasneženo cesto polivali z vodo, da bi tako bila proga bolj ledena. Naši starši so se zato jezili na nas, a nas tudi to ni ustavilo.

Ničesar nismo imeli, pa vendar smo uživali vsak dan. Vsako stvar smo znali uporabiti za igro, bili smo prijatelji in se že zvečer veselili novega dne, ko smo se spet zbrali in šli skupaj novim dogodivščinam naproti.